

Jeg ønsker ikke for nogen, at de skal få en barndom som min

Morten Tropp, 37, voksede op med fulde forældre og en voldelig far. Som voksen kan han stadig mærke det i kroppen, og i lang tid havde han svært ved at rumme det, da han selv fik børn.

Af Signe Thomsen, Politiken d. 18. november 2017

Det var ikke så lang tid efter, at Morten Tropp var flyttet hjemmefra. Han havde været i byen i Aarhus med nogle venner og var som sædvanlig blevet fuld og vred. Hans venner havde flere gange haft fat i ham for at sige, at han altså var rigtig træls, når det skete, men han kunne ikke forklare hvorfor. Han kunne bare ikke styre den ulmende følelse af raseri indeni, som igen og igen kiggede frem, når han fik noget at drikke.

Denne aften var han og vennerne ud på de lyse timer endt på en burgerbar med natåbent. Der var lang kø. Morten Tropp nåede endelig frem til disken, hvor han bestilte en burger uden ost. Men da den kom, var der ost i.

»Det væltede fuldstændig min verden. Jeg flippede helt ud og sparkede til burgeren, så det fløj rundt med snask, som ramte alle de mennesker, der stod på gaden uden for burgerbaren«, husker Morten Tropp. »Jeg blev uvenner med 100 mennesker på én gang, og alle råbte og skreg ad mig, mens jeg bare bandede videre«.

Blandt de vrede gæster ved burgerbaren var tre rockertyper, som endte med at give Morten Tropp så mange tæsk, at han brækkede næsen og gik i asfalten. Lige der, da det gjorde ondt i hele kroppen, gik det op for ham, hvorfor han var så vred.

»Jeg havde i rigtig mange år lukket fuldstændig af for mig selv. Men pludselig stod det klart for mig, at det jo var på grund af min barndom, at jeg havde den her brændende, ustyrlige vrede indeni«.

Druk og vold

Morten Tropp voksede op sammen med sin storebror i et villakvarter lige uden for Aarhus. Hans far havde sit eget reklamebureau, og moren var reklameassistent. På overfladen var tilværelsen velpoleret, men begge forældre drak heftigt, og når faren gik bersærk og tog kvælertag på moren, flygtede de to små drenge over til naboen. Nogle gange nåede de ikke så langt, og broren fik tæsk, mens lille Morten gemte sig i et skab eller lå helt stille under en seng.

Morten Tropp og hans bror er blot to blandt tusinder af børn, der vokser op i en familie med alkoholproblemer. Lige nu lever 122.000 børn fra alle sociale lag i et hjem, hvor enten deres mor eller far eller begge drikker for meget, skønner Sundhedsstyrelsen.

Børnene kan tage så meget skade af forældrenes svigt, at de får svært ved at leve et almindeligt liv, når de bliver voksne. Flere undersøgelser, blandt andet en række lavet af ph.d. i psykologi Helle Lindgaard, viser, at børnene har øget risiko for lidelser som angst, depression, stress, selvmordstendenser, spiseforstyrrelser, selvskadende adfærd, svære søvnproblemer, koncentrationsproblemer og lavt selvværd. Egne misbrugsproblemer, ensomhed og vanskeligheder med nære relationer er også almindelige følger.

»Faktisk er det sådan, at halvdelen af de voksne børn, jeg har undersøgt i forbindelse med min forskning, lider af posttraumatisk stress som følge af deres barndom med forældre, der drak for meget«, siger Helle Lindgaard.

På et tidspunkt blev Morten Tropp og brorens forældre skilt, og drengene flyttede med deres nu arbejdsløse mor til et socialt boligbyggeri. Det blev det ikke bedre af.

Døde kæledyr

Nu var det skiftende kærester, der tævede moren, og lejligheden flød med hvidvinsflasker, opvask og cigaretskod. Først på måneden, når kontanthjælpen blev udbetalt, lovede moren guld og grønne skove, og det var også her, drengene kunne få hende overtalt til at købe forskellige kæledyr. Men i løbet af kort tid var resten af pengene drukket op, og kæledyrene var døde, fordi ingen havde styr på, at de fik mad.

»Jeg kan specielt huske to dansemus, vi havde. Jeg kiggede ind i buret, hvor de begge to lå helt udmagrede. Den ene havde desperat forsøgt at spise den anden. Det så så skummelt ud«.

Drengene selv fik indimellem mad, men levede ellers af det slik, de stjal i Bilka eller i kiosken, eller som de købte for de håndører, moren kunne finde på at give dem, når hun sendte dem ud for at hente mere hvidvin. Efter fem år blev hans bror, som var begyndt at sælge hash og hænge ud med områdets værste banditter, sendt på en ungdomsinstitution. Morten Tropp flyttede hjem til sin far, men her fortsatte misrøgten, fordi faren på trods af en stadig poleret facade drak en flaske snaps hver dag efter arbejde.

»Han kørte rundt til forskellige butikker og fik flasken pakket ind som en gave. Jeg ved ikke, hvem han prøvede at narre«.

Det meste af den kontakt, han nu havde med moren, foregik ved, at hun ringede og truede med at tage livet af sig og anklagede ham for at være skyld i alle hendes problemer.

»Så kunne jeg gå og være ræd for, at hun var død, indtil hun ringede næste gang«.

Ny erkendelse

Morten Tropp klarede sig gennem folkeskolen og med nød og næppe også igennem gymnasiet, mens han derhjemme gemte sig på værelset, hvor han forsvandt ind i sine computerspil. Der var aldrig nogen voksne, der for alvor greb ind, og en dag befandt han sig altså der på fortovet foran burgerbaren, hvor han for første gang for alvor mærkede vægten af al den smerte, han havde lukket af for gennem hele sit liv.

Ifølge Helle Lindgaard er det meget typisk, at børn, hvis mor eller far drikker for meget, får svært ved at mærke sig selv. De er så vant til at have antennerne ude og hele tiden vejre stemningen hos forælderen, at de glemmer, hvordan de mærker sig selv. Og så handler det også om ren overlevelse. For at kunne holde tilværelsen ud er det bedst ikke at føle for meget.

Men mens Morten Tropp lå der på fortovet, forstod han pludselig sig selv. Forstod, hvorfor han blev som forstenet, hver gang han og kæresten havde en diskussion. Forstod, hvorfor han indimellem kunne gå fra nul til hundrede på ingen tid og hamre knytnæven ind i vægge, døre, vinduer. To gange brækkede han hånden ved det.

Morten Tropp tog sin nye erkendelse til sig, men anede ikke, hvordan han skulle få styr på sig selv, og han vidste heller ikke, hvad han havde lyst til at bruge sit liv på. Han kunne ikke mærke sig selv – det eneste faste holdepunkt var kæresten Lykke.

Det var først, da han og Lykke nogle år senere fik to børn, og han var begyndt på pædagogseminariet, at han fik søgt hjælp hos foreningen Tuba, som tilbyder gratis terapi til unge mellem 14 og 35 år, der er vokset op i familier med alkohol- eller stofmisbrug.

»Jeg havde svært ved at rumme mine børn, og jeg kom alt for let til at hidse mig op over for dem. Jeg var så bange for, at jeg skulle komme til at give min sociale arv videre«.

I dag kan han stadig have svært ved at tale om sine følelser i stedet for at lukke af og til sidst lade dem komme ud i et gigantisk raserianfald, men han øver sig. Og bliver bedre og bedre til det.

(...)

Morten Tropps far stoppede med at drikke i 1999 og rørte ikke flasken igen indtil sin død i august i år. Hans mor drak til gengæld resten af livet, kun afbrudt af korte ædru perioder, og i julen sidste år endte hun med at begå selvmord. Hans bror kom tidligt ind på en skæv løbebane og får i dag lægeordineret heroin.

»Han nåede desværre at blive alt for smadret af vores barndom. Han passede altid på mig og tog de fysiske slag for mig. Nu prøver jeg at passe på ham, så godt jeg kan«, siger Morten Tropp om sin fem år ældre bror, Bo.

»Jeg har tilgivet mine forældre for deres svigt. Det har været nødvendigt for at sætte mig selv fri og blive rigtig voksen. Men jeg ønsker ikke for nogen, at de skal få en barndom som min«.